

Република Србија

Народна скупштина

Председник Народне скупштине

Председник Одбора за привреду, регионални развој, трговину, туризам и енергетику

Председница Одбора за уставна питања и законодавство

Посланичке групе и самостални посланици

Влада Републике Србије

Агенција за спречавање корупције

Предмет: Иницијатива за отклањање озбиљних коруптивних ризика у предлогу Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије и аутентичном тумачењу Закона о спречавању корупције

Поштовани,

Влада Републике Србије доставила је Народној скупштини предлог Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије¹ 26.5.2023. Пошто седнице скупштинских радних тела на којима би се расправљало о овом предлогу закона нису још увек заказане у моменту упућивања ове иницијативе, предлажемо да:

1. Народна скупштина затражи од Агенције за спречавање корупције да изради мишљење о процени ризика од корупције у Предлогу Закона о управљању привредним

¹ http://www.parlament.gov.rs/upload/archive/files/cir/pdf/predlozi_zakona/13_saziv/1030-23.pdf

друштвима која су у власништву Републике Србије, пре него што започне расправу о Предлогу.

2. Народна скупштина укине аутентично тумачење Закона о спречавању корупције² од 12. фебруара 2021.
3. Уколико Влада не повуче Предлог закона, надлежни одбори Народне скупштине, односно народни посланици, предложе, а Народна скупштина усвоји амандмане на Предлог Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије, који би обезбедили да ниво заштите од корупције у привредним субјектима на које се примењује Закон о јавним предузећима, макар не буде на nižем нивоу од постојећег након усвајања новог закона.

Образложење

Тражење мишљења од Агенције

Законом о спречавању корупције („Службени гласник РС“, бр. 35 од 21. маја 2019, 88 од 13. децембра 2019, 11 од 12. фебруара 2021 - Аутентично тумачење, 94 од 27. септембра 2021, 14 од 7. фебруара 2022.), у члану 35. прописано је да Агенција „иницира доношење прописа, ради отклањања ризика од корупције или усклађивања прописа са потврђеним међународним уговорима у области борбе против корупције“ и да су органи државне управе дужни да доставе Агенцији „нацрт закона из области посебно ризичне за настанак корупције и нацрт закона којима се уређују питања обухваћена потврђеним међународним уговорима у области борбе против корупције, ради давања мишљења о процени ризика од корупције.“

У члану 2. истог закона је прописано да је „област посебно ризична за настанак корупције“ она која је као таква одређена стратешким документом, те да „стратешки документ“ означава стратегије и акционе планове у области борбе, односно спречавања корупције. На основу јединог важећег планског документа за област корупције (Ревидирани Акциони план за Поглавље 23 из јула 2020)³, тачка (прелазно мерило) 2.2.8, као посебно ризичне области означене су: здравство, порези, царине, образовање, локална самоуправа, приватизација, јавне набавке и полиција.

Према доступним информацијама, нити је Министарство привреде затражило мишљење од Агенције на нацрт Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву

² <https://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/skupstina/zakon/2019/35/3/reg>

³ <https://mpravde.gov.rs/files/Revidirani%20AP23%202207.pdf>

Републике Србије, нити је Агенција то самоиницијативно учинила.⁴ Могуће је да је у вези са тим Министарство привреде прекршило законску обавезу. Иако се предложеним законом не уређује непосредно поступак приватизације, кроз ове измене се непосредно и у веома великој мери утиче на то која све предузећа у власништву државе би потенцијално могла да буду предмет приватизације.

Без обзира на то да ли је постојала дужност Министарства привреде да затражи мишљење од Агенције, несумњиво је да је за тим постојала потреба. Та потреба није ништа мања ни у овом тренутку, па смо стога предложили да Народна скупштина затражи од Агенције да изради мишљење о ризицима од корупције и да мишљење узме потом у обзир приликом расправе о предложеном закону. Законом није изричито прописано овлашћење Народне скупштине да захтева овакво мишљење од Агенције, али је у члану 39. став 2. прописано да „Агенција може, на захтев Народне скупштине или на сопствену иницијативу, да поднесе Народној скупштини извештаје о стању корупције и о ризицима од корупције у органима јавне власти.“ Стога сматрамо да би упућивање таквог захтева могло бити примерено, поред тога што би било од велике користи за остваривање законодавне улоге Народне скупштине.

Статус функционера у привредним друштвима у контексту аутентичног тумачења Закона о спречавању корупције

Одредбе Предлога закона и Закона о привредним друштвима

Предлог Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије предвиђа (члан 41) промену правне форме постојећих јавних предузећа чији је оснивач Република Србија у друштво са ограниченом одговорношћу или акционарско друштво.

Законом о јавним предузећима ("Службени гласник РС", бр. 15 од 25. фебруара 2016, 88 од 13. децембра 2019.), као органе јавног предузећа предвиђа петочлани надзорни одбор и директора. Такође је предвиђено постојање једног до седам извршних директора. Председника и чланове НО, као и директора именује Влада Републике Србије (члан 17, ст. 1. и 24. ст. 1). На основу члана 53. Закона, директоре постојећих друштава са ограниченом одговорношћу и акционарских друштава, чији је једини власник Република Србија, такође именује Влада.

Предлог Закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије у члану 19. предвиђа једнодомно или дводомно управљање у друштвима капитала у власништву Републике (АД или ДОО). На основу члана 20. представник Републике у скупштини друштва капитала се именује и разрешава актом министра (привреде), након претходне сагласности Владе.

⁴ <https://www.acas.rs/cyr/opinions/33>

Директор друштва капитала се именује у складу са Законом о привредним друштвима ("Службени гласник РС", бр. 36 од 27. маја 2011, 99 од 27. децембра 2011, 83 од 5. августа 2014 - др. закон, 5 од 20. јануара 2015, 44 од 8. јуна 2018, 95 од 8. децембра 2018, 91 од 24. децембра 2019, 109 од 19. новембра 2021.), али након спровођења јавног конкурса (члан 23). На основу члана 200, односно 232. Закона о привредним друштвима, директора именује или скупштина или надзорни одбор (у зависности од тога да ли је управљање једнодомно или дводомно). Предлог Закона утврђује да поступак спровођења јавног конкурса за директора додатно уређује Влада (поред услова из члана 24 Предлога). Кад је реч о члановима надзорног одбора, њихов избор врши скупштина акционарског друштва (члан 200. Закона о привредним друштвима).

Закон о спречавању корупције, у свом оригиналном тексту (члан 2, т. 2) и 3), прописује да је „јавни функционер” свако изабрано, постављено или именовано лице у органу јавне власти, осим лица која су представници приватног капитала у органу управљања привредног друштва које је орган јавне власти. „Орган јавне власти” је орган Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и градске општине, установа, јавно предузеће и **друго правно лице чији је оснивач или члан Република Србија**, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или градска општина.

На основу члана 198. Закона о привредним друштвима, органи друштва су скупштина и један или више директора, а у случају дводомног управљања, то су скупштина, надзорни одбор и један или више директора. Из тога се може закључити да би, у случају усвајања предложеног закона чланови скупштине, председник и чланови надзорног одбора, као и директори АД и ДОО на које се односи предложени закон имали својство јавног функционера. До таквог закључка би на изглед могло да доведе и читање појединих норми у предложеном закону. Тако се у члану 24. ст. 1. т.7) као један од услова за именовање лица на функције у АД или ДОО наводи „да није у сукобу интереса, у складу с посебним прописима који уређују спречавање сукоба интереса,“ што се потврђује изјавом код јавног бележника „о непостојању сукоба интереса“ (члан 25, ст. 1. т. 5)). У члану 26, т. 2) се као разлог за разрешење наводи да је лице „у сукобу интереса, у смислу закона којим се уређује спречавање сукоба интереса.“

Ове норме су пример веома лоше законодавне праксе. На први поглед би се рекло да је предлагач желео да се на функционере у АД и ДОО примене норме о сукобу интереса из Закона о спречавању корупције. Ако је то био циљ, требало је јасно нагласити да је реч о том закону („у складу са посебним прописима који уређују спречавање корупције“). Овако, остаје да се тумачи на који закон се мислило, јер посебан закон који уређује „сукоб интереса“ не постоји, а питање сукоба интереса је уређено и кроз бројне друге прописе, између осталог, и Законом о привредним друштвима.

Аутентично тумачење Закона о спречавању корупције

Све и да се претпостави да је предлагач желео да се на функционере АД и ДОО примени Закон

о спречавању корупције, то неће бити могуће учинити на основу ових одредаба. То је директна последица не само штетног, већ и потпуно неутемељеног аутентичног тумачења Закона о спречавању корупције, које је Народна скупштина усвојила 11.2.2021, уз кршење Пословника.⁵

Као што је Транспарентност Србија истакла у својој иницијативи Уставном суду из августа 2022⁶, у правном систему Републике Србије тренутно не постоји препрека да се у форми „аутентичног тумачења“ усвоји нешто што не представља ниједно од могућних језичких значења одређене правне норме, већ потпуно нови вид уређивања датих односа - права и обавеза субјеката на које се норма примењује. Штавише, на овај начин се може догодити да се норма „тумачи“ иако је недвосмислена и јасна, па никакво тумачење није потребно!

Као пример за то се може навести аутентично тумачење Закона о спречавању корупције („Службени гласник РС”, бр. 35/19 и 88/19), објављено у Службеном гласнику РС број 11/2021⁷. Норма која је тумачена гласи: „3) „јавни функционер” је свако изабрано, постављено или именовано лице у органу јавне власти, осим лица која су представници приватног капитала у органу управљања привредног друштва које је орган јавне власти;”, при чему „2) „орган јавне власти” је орган Републике Србије, аутономне покрајине, јединице локалне самоуправе и градске општине, установа, јавно предузеће и друго правно лице чији је оснивач или члан Република Србија, аутономна покрајина, јединица локалне самоуправе или градска општина“. Према аутентичном тумачењу „ову одредбу треба разумети тако да се односи и примењује на лица која су непосредно бирања од стране грађана и лица које бира, поставља или именује Народна скупштина, председник Републике, Врховни касациони суд, Високи савет судства, Државно веће тужилаца, Влада Републике Србије, скупштина аутономне покрајине, влада аутономне покрајине и органи јединица локалне самоуправе“. Другим речима, иако је норма била потпуно јасна да ће се јавним функционером сматрати свако лице које је изабрано, именовано или постављено на јавну функцију у органу власти (без обзира на то ко га је изабрао, именовано или поставио), кроз „аутентично тумачење“ је дејство норме сужено само на нека лица, увођењем додатног критеријума који се у законској норми уопште не наводи, односно, норма је протумачена на начин који нема упориште у њеном оригиналном тексту и замењена је новом.

Такво Аутентично тумачење се третира као да је постало извор права, односно саставни део правног поретка иако га Устав Републике Србије као таквог не познаје. Аутентично тумачење,

⁵ Оригинални предлог аутентичног тумачења је значајно измењен, кроз две „исправке”, учињене од стране председнице Одбора за административно-буџетска и мандатно-имунитетска питања.

<https://www.transparentnost.org.rs/index.php/sr/aktivnosti-2/pod-lupom/11885-izmenjeno-autenticno-tumacenje-pojma-javni-funkcioner-ali-nedoumice-ostaju> Пословник не познаје „исправку“ као начин да се измене акта која су већ предложена, а о којима Народна скупштина треба да одлучује. Штавише, од подношења предлога до „исправке”, Одбор, као овлашћени предлагач аутентичног тумачења, није био одржао ни једну седницу на којој су „исправке“ могле да буду разматране.

⁶ https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/TS_inicijativa_Ustavnom_sudu_autenticna_tumacenja.pdf

⁷ <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/viewdoc?uuid=c0e5d5af-d1e2-4a86-ba50-467b00fbdcff&actid=967073&doctype=og&abc=cba>

које, на основу оспорених одредаба Закона о Народној скупштини и Пословника Народне скупштине усваја тело надлежно за усвајање закона а затим објављује у „Службеном гласнику Републике Србије“, неосновано се прихвата као извор права, односно као део правног поретка. Наиме, државни органи, примењујући законе у вези са чијим одредбама су усвојена аутентична тумачења, позивају се на службена гласила која садрже основни текст закона, његове измене и допуне и *аутентична тумачења*.⁸ Тако, Агенција за спречавање корупције у свом извештају о раду за 2021. годину наводи следеће: „На рад Агенције, нарочито у области сукоба интереса, утицало је и Аутентично тумачење појма „јавни функционер“, које је Народна скупштина усвојила у фебруару 2021. године. Због тога је 129 поступака у вези са сукобом интереса решено на другачији начин, а не евентуално изрицањем одговарајуће мере. Тако да је 38 поступака решено доношењем решења о обустави поступка, јер лице против кога је вођен поступак није више јавни функционер; 74 поступка је решено обавештењем подносиоцу пријаве о исходу поступања да нема основа, јер није вођен поступак против лица, против кога је поднета пријава из разлога што на основу аутентичног тумачења није јавни функционер; 17 поступака је окончано службеном белешком, јер су поднете од стране анонимних подносилаца против лица која се више не сматрају јавним функционерима.“⁹

Закључак о функционерима АД и ДОО

Уколико Предлог закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије предвиђа буде усвојен, а аутентично тумачење појма „јавни функционер“ из Закона о спречавању корупције не буде укинута, представници државе Србије у скупштини акционара, председници и чланови надзорних одбора, директори и вршиоци дужности директора неће бити сматрани јавним функционерима у смислу Закона о спречавању корупције.

То, између осталог, значи да нико од њих неће имати обавезу да подноси извештај о имовини и приходима на почетку и по истеку мандата, као и током вршења функције, ако дође до битних промена, да за њих неће важити правила о добијању поклона у вези са вршењем јавне функције, да неће имати обавезу да Агенцији пријаве сумњу у постојање сукоба интереса при вршењу јавне функције и слично. Следствено томе, ни Агенција не би имала право да поступа по пријавама због кршења правила од стране ових функционера, да им изриче мере прописане Законом о спречавању корупције и да покрене против њих прекршајне или кривичне поступке.

На овај начин би додатно био нарушен систем који је успостављен Законом о спречавању корупције, који је већ озбиљно начет доношењем аутентичног тумачења из 2021. С једне

⁸ Случајно одабрани пример: <https://www.acas.rs/wp-content/uploads/2021/08/toncev.pdf>

⁹ Агенција за спречавање корупције, „Извештај о раду 2021. година“, Београд, март 2022. године, стр. 24, доступно на:

https://www.acas.rs/storage/page_files/Izve%C5%A1taj%20o%20radu%20za%202021.%20Agencije%20za%20spre%C4%8Davanje%20korupcije.pdf, приступљено 31.7.2022.

стране, контроли би били подвргнути функционери јавних предузећа и јавних установа у општинама, а не и функционери предузећа у власништву државе који располажу имовином и средствима која је стотинама пута веће вредности.

Очигледно најбољи начин да се ова опасност предупреди, а апсурд отклони из правног система, био би да Народна скупштина укине аутентично тумачење појма „јавни функционер“ у Закону о спречавању корупције, поготово када се има у виду да никада није ни било основа да се такво тумачење донесе.

Сва друга правно могућа решења су лошија, укључујући и то да се кроз амандмане на предложени закон, пропише да функционери АД и ДОО у власништву државе Србије јесу јавни функционери у смислу Закона о спречавању корупције.

Вршиоци дужности директора

Један од највидљивијих примера кршења правила о управљању јавним предузећима, након доношења Закона о јавним предузећима из 2012. и 2016, била је пракса постављања вршилаца дужности, уместо директора који би били постављени након спроведеног конкурса. Не само да је именовање вршилаца дужности, уместо изузетка, постало правило, већ је Влада Републике Србије, грубо нарушавајући правну сигурност, у многим случајевима пропустила да након истека мандата директора постави вршиоца дужности или да констатује да је постављеним директорима и вршиоцима дужности по сили закона истекао мандат. Ово пропуштање Владе су неки од судова, као и друге институције третирали као да „в.д. статус“ може трајати неограничено, насупрот императивној законској норми.

Транспарентност Србија континуирано прати праксу конкурса и именовања директора и вршилаца дужности у републичким јавним предузећима, као и друштвима капитала која су у обавези да примењују Закон о јавним предузећима, а последњи преглед је објављен у априлу 2023.¹⁰

Правила о вршиоцу дужности из Предлога закона о управљању привредним друштвима која су у власништву Републике Србије су наизглед слична, али значајно лошија од правила из постојећег Закона о јавним предузећима. У члану 23, ст. 2. се наводи следеће:

„У случајевима одступања од става 1. овог члана, услед чега би у друштву капитала могла да настане штета или би дошло до отежаног пословања, може се, сходном применом Закона, без спровођења јавног конкурса, именовати лице које ће вршити функцију директора до именовања директора на јавном конкурс, најдуже на период до годину дана.“

¹⁰ https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/Konkursi_vd_stanje_izbor_direktora_-_republi%C4%8Dka_JP_i_preduze%C4%87a_u_dr%C5%BEavnom_vlasni%C5%A1tvu_4_april_2023.pdf

„Случајеви одступања“ (од општег правила да се директори именују након спроведеног јавног конкурса) ни на који начин нису ограничени, што отвара простор да се обавеза спровођења конкурса занемари. Даље, као разлог за именовање вршиоца дужности се наводи само ситуација у којој прети да за друштво капитала настане штета или да пословање буде отежано, уместо да именовање вршиоца дужности буде обавезно кад год је место директора упражњено (зато што није спроведен конкурс, зато што је претходни директор разрешен). Поред тога, именовање вршиоца дужности није обавезно чак ни у таквој ситуацији („може се именовати“), па остаје недоречено на који начин би било обезбеђено управљање предузећем у случају да не буде именован вршилац дужности. Одговор на ово питање је вероватно могуће наћи применом правила из Закона о привредним друштвима. Међутим, било би нужно разјаснити да ли би таква лица (нпр. привремени заступници) имали својство јавних функционера.

За разлику од актуелног Закона о јавним предузећима, где је прописано да лице које се поставља за вршиоца дужности директора мора испуњавати услове који се траже и за самог директора, у предложеном Закону такве одредбе нема. Наводи се само да се именовање врши сходном применом Закона о привредним друштвима, а не и обавеза испуњавања услова из овог закона.

За разлику од актуелног Закона о јавним предузећима, где је прописано да укупно трајање в.д. стања у јавном предузећу може трајати до постављања директора након спроведеног конкурса, а не дуже од 12 месеци, у предложеном закону овакво ограничење не постоји. Рок од годину дана се односно на једног вршиоца дужности, након чега нема препреке да буде именован нови вршилац дужности, поново на годину дана, и тако у бесконачност.

Да би се ови проблеми у Предлогу закона решили, било би неопходно размотрити које су све ситуације могуће да настану, како би у свакој од тих ситуација било одређено лице које би вршило послове директора АД или ДОО, то јест, када би био примењен непосредно предложени закон, а када Закон о привредним друштвима, те да ли би на адекватан начин били предупређени ризици од корупције.

У сваком случају би требало и у предложени Закон, кроз амандмане, обезбедити примену макар оних правних механизма који постоје у Закону о јавним предузећима.

Јавност рада

Јавност рада, према одредбама Предлога закона, није обезбеђена у довољној мери.

Између осталог, било би потребно да се уведе обавеза објављивања свих докумената који су достављени Министарству на основу члана 15. и на веб-сајту Министарства (планови пословања предузећа), слично као што је предвиђено за документа из члана 17. Овај и други слични недостаци би могли једним делом да се реше допуном чланова 37.- 39, где би требало

прописати јавност података из „Јединствене евиденције корпоративног управљања друштва капитала“ и „Јединствене информационе платформе“. Према одредбама Предлога закона (члан 39), обим јавности података зависи у потпуности од садржине подзаконског акта који доноси министар (привреде).

Поред тога, потребно је обезбедити јавност докумената који се односе на избор чланова скупштина, председника и чланова надзорних одбора и директора, како би се утврдило да ли кандидати испуњавају услове који су прописани законом.

Злоупотребе у вези са политичким активностима

Предлог закона садржи неке од мера које су прописане и Законом о јавним предузећима. Тако се, као неки од разлога за разрешење, у члану 26. наводе:

- (1) користе ресурсе друштва капитала за промоцију политичких странака, односно политичких субјеката, под чиме се посебно подразумева коришћење службених просторија, возила и инвентара друштва капитала без накнаде;
- (2) обављају активности везане за промоцију политичких странака, односно политичких субјеката;
- (3) врше утицај на запослене и лица ангажована по другом основу у друштву капитала у вези са подршком политичким субјектима или кандидатима на изборима;
- (4) имају сазнање да запослени или ангажована лица по другом основу у друштву капитала користе ресурсе друштва капитала за промоцију политичких странака, односно политичких субјеката или врше утицај на друге запослене и радно ангажоване у вези са подршком политичким субјектима или кандидатима на изборима, а нису предузела неопходне радње за њихово спречавање;

С друге стране, у Предлогу закона је изостављена одредба члана 70. Закона о јавним предузећима, која гласи:

Члан 70.

Забрањено је коришћење имовине, активности, имена и визуелног идентитета јавног предузећа у свим активностима везаним за политичке странке и изборне кампање, као и свака друга употреба јавних предузећа у политичке сврхе.

Јавно предузеће које нема конкуренцију на тржишту у делатности од општег интереса, не може се оглашавати без сагласности оснивача.

Постојање овакве забране би било логично, јер би без тога постојао основ за разрешење функционера иако истовремено није прописана забрана.

Изостављање ограничења при оглашавању је такође штетна одредба, која широм отвара врата

прављењу трошкова који су сувишни, куповини медијског утицаја и остваривању других скривених циљева који нису у вези са остваривањем улоге предузећа у државном власништву.

Посебно напомињемо да ни постојеће одредбе Закона о јавним предузећима нису довољне да би спречиле злоупотребе у вези са политичким активностима, односно оглашавању и да их је неопходно допунити тако да се уреди и питање спонзорстава и донација (што је до сада било делимично уређено кроз подзаконски акт – Смернице).

У доба када су одредбе у вези са политичким активностима уврштене у Закон о јавним предузећима (пред изборе 2020. године), Транспарентност Србија је предложила амандмане¹¹ у којима је указала на слабости у тим одредбама. Доношење овог закона је прилика да се неке од тих слабости отклоне.

Пре свега, Транспарентност Србија предлаже да се поред правила која се односе на забрану коришћења јавних ресурса за политичке активности, обезбеди и јавност података о коришћењу појединих ресурса јавних предузећа током изборне кампање (возила, средства комуникације), како би се могло пратити да ли се они користе у повећаном обиму управо у доба кампање и како би се лакше уочиле могуће злоупотребе.

Други предлог односи се на ограничавање запошљавања у предузећима у државном власништву током и непосредно после изборне кампање, а која постоје у појединим земљама у окружењу.

Предлог закона, као и постојећи Закон о јавним предузећима, предвиђа забрану вршења утицаја на запослене и друга ангажована лица „у вези са подршком политичким субјектима или кандидатима на изборима“. С друге стране, није предвиђена забрана вршења утицаја или обавеза да се спрече притисци на друга физичка и правна лица.

Појам „ресурси друштва“ се користи у предлогу Закона, али није дефинисан. Наводи се да се под ресурсима „посебно подразумева коришћење службених просторија, возила и инвентара друштва капитала без накнаде“. Иако ово јесу неки од најважнијих ресурса, постоје и многи други који нису поменути, а навођење само неких ресурса, отвара простор да се норма уско тумачи. Међу ресурсима који нису поменути, могу се навести спровођење активности јавног предузећа које могу донети популарност носиоцима јавних функција и политичких субјеката са којима су повезани, управо у доба изборне кампање. Типичан пример из праксе за то јесте извођење радова који нису раније планирани, како би се удовољило потребама потенцијалних бирача (нпр. случај „Кукуловце“), затим одлука о томе да се опросте или умање дуговања према предузећима у доба изборне кампање (што се чешће догађа на локалном нивоу). У предлогу закона се наводи као пример једино коришћење просторија, возила и слично без накнаде, али не и коришћење уз накнаду која је испод тржишне вредности или омогућавање коришћења ресурса само једном политичком субјекту.

¹¹ https://www.transparentnost.org.rs/images/dokumenti_uz_vesti/TS_dopis_za_poslanike_i_predlog_amandmana_-_%C4%8Detiri_antikorupcijska_i_izborna_zakona.pdf

Поред свега тога, према актуелним одредбама Предлога закона, Агенција за спречавање корупције била би ограничена код утврђивања чињеница и изрицања мера у случају коришћењу ресурса друштва за политичке активности. Агенција би могла да контролише и покреће поступке против политичких субјеката, али не и против директора самих предузећа.

У наставку је амандман ТС, формулисан за Закон о јавним предузећима, који би се могао прилагодити новопредложеном закону:

Разлог за разрешење директора

У члану 49. ст. 1. Закона о јавним предузећима, додаје се нова т. 5), која гласи: 5) ако искористи положај за политичку активност или пропусти да спречи коришћење јавног предузећа за политичку активност, укључујући:

(1) коришћење или омогућавање коришћења или пропуштање да се спречи коришћење ресурса јавног предузећа (спровођење активности јавног предузећа, просторије, интернет презентација, возила, друга средства у својини или средства која користи јавно предузеће, рад запослених и ангажованих лица, финансијска средства, понуда услуга јавног предузећа, опрост дугова и друго) за промоцију политичког субјекта или на штету политичког субјекта, изузев када јавно предузеће, на основу закона или објављеног акта предузећа пружа одређену услугу тако да је под једнаким условима могу користити сви политички субјекти који искажу интересовање,

(2) лично обављање политичке активности у радно време јавног предузећа, изузев у периоду када користи годишњи одмор или неплаћено одсуство, а информација о томе је објављена на интернет презентацији јавног предузећа;

(3) вршење утицаја (притисак, стављање у изглед користи или штете, дистрибуција информација) на запослене, лица ангажована по другом основу у јавном предузећу, лица заинтересована за заснивање сарадње са јавним предузећем, пословне партнере и кориснике услуга јавног предузећа да учествују или не учествују у политичким активностима, да подрже или да ускрате подршку политичком субјекту;

Друга питања

Квалификације за избор на место директора

Док је актуелним Законом о јавним предузећима, као један од услова за избор директора, прописано да се тражи искуство у области рада јавног предузећа, таква одредба не постоји у Предлогу закона. Транспарентност Србија је и раније указала на непотпуност тог законског решења, јер је било могуће тумачити да је кандидат квалификован ако је имао искуство и у некој од споредних делатности јавног предузећа, а не само у оној која је примарна. Изостављање овог услова је нелогично и неће допринети избору најквалификованијих

кандидата.

Неусаглашеност правног система

Чланом 49. Предлога се предвиђа усклађивање не само подзаконских аката, већ и других закона, а да се у случају неусклађености појединих закона примењује нови. Иако је овакво решење правно могуће, оно може створити велике проблеме у примени. У најмању руку, Влада као предлагач Закона, је требало да утврди код којих норми постоји сукоб, како би се тај сукоб норми или надлежности решавао и да то предочи у образложењу.

Слично томе, у члану 48. се признаје неусаглашеност правног система тако што се један правни режим предвиђа за предузећа у власништву државе, а други за покрајинска и локална. Читав члан 48. не представља норму, већ се исказује намера за спровођење евалуације власничког управљања покрајинским и локалним јавним предузећима, што је примерено за плански документ а не за закон.

За Транспарентност Србија

Програмски директор

Немања Ненадић

Београд, 6. јун 2023.